

ŽEMAITIJA

visuomenės bepartyvis laikraštis.

Išieina sekmadieniais ir ketvirtadieniais.

Prenumeratos kaina vienam mėnesiui:
Raseinių miesto emėjams—1 rb. 50 k.
Visiems kitiems „ „ 1 rb. 80 k.

Redakcijos adresas:
Raseiniai, Senatorių gatvė № 21.

Skelbimų kaina:
Pietinio šono arba jos vietai ant pirmo puslapio—75 k.
ant antro 50 k.

№ 15.

115975

Raseiniai, sekmadienis, balandžio m. 20 d. 1919 m.

Metai I.

500 mk. ATLYGINIMO!

gaus tas, kuris sugrąžis ar atves, ar nurodys kaltininkus, kad juos galima būtų atsakomyben patraukti kurie naktį iš 15 į 16 d. balandžio m. iš Burmistro tvarto, Ančakių gatvė pavogė keturis arklius.

1. paliai švyas arklys, 6 metų lygių plaukų su trumpa uodega ir apkirptais kartiais.
2. bėra kumelė, 10 metų ant kaktos baltas ženklas, lygių plaukų ir su apkirptais kartiais.
3. tamsiai bėra kumelė ant kairės kulšies ir nagos įpjauta 8.
4. tamsiai bėra su perplyšta naga.

von-Vindheimas.

Komisaras Vokiečių Igaliotinio Jurbarko.

LIETUVIŠKAS VAKARAS 1919 m. balandžio m. 22 d. Medininkų kaime pas Dabašinski turinys: AMERIKA PIRTYJĖ. Kom. par. Keturakejo. DUETAS. DEKLAMACIJAS. SOOKIAL. Orkestras (Budkia). Pelnas bus pasiskirtas isteig. knygyno Simkaičių vaišėjuje. Prasides pusę trečios ir pasibeigs 12 val. n. Meldžiu atsilaukyt kainos bilietų: I sk.—10 m., II sk.—4 m., III sk.—2 m., IV—1 m. Režiseris: artistas truppos Skvorcovo Bartkus Kovzan.

KVOTIMAI

stojantiems į [redacted] rogin [redacted] azija
prasi [redacted] d.

DAR GALIMA PASTOTI

Jurbarko Technikos Mokyklon

Mokslas tęsiasi 2 metu.

Kreiptis prie A. Gerkeliuno, Jurbarkas, Vokiečių g. № 3.

DANTŲ GYDYTOJA

Zofija Prapuolenyte-Čerkeliunienė

gydo kasdien nuo 10—1 ir 4—6 val.

Jurbarkas, Vokiečių g. № 3.

Iš karo lauko.

Krašto apsaugos Štabo pranešimas.

Žemarių srityje prasidėjo mušiai su rusais. Kituose frontuose nieko ypatingo.

L. e. P. Štabo Viršininko

9—IV—19 m. Karininkas Adamkavičius.

Iš „Garso“ draugijos veikimo Raseiniuose.

Š. m. kovo mėnesio 30 d., pirmininkaujant kun. M. Karesui, įvyko 4-sai bei 5-sai iš eilės jaunimo draugijos susirinkimas. Neatsižvelgiant į tos dienos blogumą oro, susirinkime dalyvavo gan daug jaunimo, kaip iš prisirašusiųjų narių, taip ir svečių. Apart to dar susirinkime malonu buvo matyti, kad mūsų draugijon pradėjo rašyti jaunos merginos—lietuvaitešės iš ko matyti, kad ir joms parūpo Lietuvos ateitis ir kad joms norisi taipogi dalyvauti viešame gyvenime. Posėdis prasidėjo pagerbimu a. a. nušauto draugijos nario P. Dukauskio. Po to Raseinių gimnazijos mokytojas p. Norušis laikė paskaitą apie lietuvių rašybos ir literatūros istoriją. Užsibaigus paskaitai buvo įnešta daug sumanymų.

P. J. Lauraitis pasiūlė susirinkimui įsitaistyti tautinę veliava. Tas sumanymas sukėlė daug ginčų, bet galu gale susirinkimo buvo priimtas. Toliau buvo išrinkta Komisija į kurimui knygyno. Laikė rinkimo Komisijos, su-

sirinkimo pirmininkas ne visai gražiai elgesi; pavyzdyn, katras kandidatas jam tiko, tas buvo per balsavimą neprašalintas, o katras ne, tai prašė išeiti. Man rodosi, kad tokie darbai, tai jau yra nekrikščioniški ir nedemokratiški.

Pagalos baigiu savo straipsnį. Lauksim, gal pirmininkas to susirinkimo teiks pasiaiskinti, kodėl jis taip darė.

Parašė Užeivis.

Iš Lietuvos.

KAUNAS. Visuotinas «Saulės» susirinkimas.

Balandžio 3 d., 2 val po pietų «Saulės» namuose įvyko visuotinas «Saulės» susirinkimas. Pr. Dovydaitis pranešė apie Draugijos veikimą ir «Saulės» gimnazijos stovį. K. Janulionis pranešė apie karo stovį, nuo balandžio mėn. 4 d. 1919 m. kovo 1 d. š. m. Pajamų buvo apie 100 tūkst. mr., išlaidų apie 128 tūkst. J. Vokietaitis pranešė apie «Saulės» veikimą išbėgus Rosijon.

Iš skyrių buvo šie pranešimai: Rokiškio «Saulės» gimnazijos stovis, kur užėjus bolševikams gimnazija tapo nacionalizuota. Mokytojai ir tėvai nepatenkinti bolševikų mokykla laukia išliuosavimo. Panevežio «Saulės» draugija yra įsteigusi 7 kl. gimnaziją ir 4 kl. moterų gimnaziją, vakarinius kursus ir muzikos mokyklą. Užėjus bolševikams visos draugijos buvo uždarytos. Bolševikams išėjus iš Panevežio, mokytojų Taryba nusistatė prieš «Saulę» ir išreiškė norą tapti Valstybine gimnazija. Utenos «Saulės» 3 kl. gimnasija veikia gerai. Bet bolševikams užėjus turėjo pertraukti.

Susirinkimas apsvartęs Panevežio gimnazijos mokytojų nutarimą perduoti gimnaziją valdžiai, nutarė skaityti gimnaziją «Saulės» nuosavybe ir bendrai visas gimnazijas ir mokyklas laikyti savo žinioj.

Perinkta valdyba, į kurią išrinkta pirm. pr. Ališauskas, K. Jakubauskas, P. Alšauskas, J. Vokietaitis, Zinkevičaitė, Valavičaitė, Radzevičius. Kandidatai pr. Dambrauskas ir Garalevičius.

Pr. Dovydaitis pasiūlė perduoti «Saulės» Kauna gimnaziją Valdžios žinion. Pasiūlymas atmestas.

Patiektoji samata apie 690 tūk. mr. priimta.

Iš užimtos bolševikų šalies.

Aukštadvaris (Viln. gub.), 6 balandžio dieną bolševikai surengė demonstracijas. Austrijos proletarų garbei ir puotą. Puotą kėlė iš pinigų kuriuos atėmė iš vieno ukininko, kaip jie sako (š kulaka). Puotoj dalyvavo ir vokiečių kareiviai iš užfrontės (Stakliškių). Komisaras dėkojo vokiečiams už jų atsilankimą ir draugystę. Vokiečiai pareiškė, kad jie jau su jais (bolševikais) ne kovos ir greitai laiku apleis Stakliškęs. Čion jie gauna bolševikų literatūros vokiečių kalba, ką ir platina tarp visų vokiečių kareivių fronte.

Vilniaus darbininkai prieš sovietų.

Vilnius. 1 balandžio Vilniaus darbininkai įteikė protestą liaudies komisarų tarybos pirmininkui Mickevičiui Kapsukui, reikalaudami pagerinimo buvio. Tarp kit-ko reikalavo, kad būtų reguliuoti pinigai, papigintas maistas, bedarbiai aprūpinti darbo ir t. t. Jeigu reikalavimo sovietų valdžia neįspildys, tasyk darbininkai skelbia kovą bolševikams. Geriaus—, girdi, mirti mušyje—negu badu.

Upas bolševikų labai nupuolęs. Rengiasi apleisti Vilnių. Paskelbtoji mobilizacija nepavyko, nieks nestoja. Raudonarmiečiai nenori kariauti. Už kerenkas ir dumskas Vilniuje nieko negalima gauti ptkti.

Žmones tik laukia greičiau ateinant Liet. kariuomeuės ir iš kur nors maisto.

Laiškas bobutei.

Šiandien parvažiavo Jonas ir pranešė man, kad tu sunkiai sirgai. Tai, matyt, delto tu man taip ilgai nerašei. Ačiu Dievui, bobute, kad tu jau taisaisi. Dabar reikia būti atsargiam—visur siaučia demėtoji šiltinė. Raseiniuose labai daug ligonių. Neks nesirūpina jų padėjimu, ir nieks neperspėja nuo šio pavojaus. Žmonės geria nevirintą vandenį ir nesupranta, kad nuo nevirinto vandens tankiausiai įvyksta susirgimai. Apie kokia nors sanitarinę komisiją mes nieko nežinome, gal jį kur ir yra, bet miesto gyventojams nuo jos nei šalta nei šilta. Pirties nėra. Į kokį nors kiemą neįeisi—visur purvas. Ligoninė apverktiname padėjime—nei baltinių, nei pinigų. Čion nesenai buvo aukų rinkleva mūsų ligoni nei; apie pasekmę gėda ir sakyti. Jeigu butu buvus rinkleva isteigimui cirko ar šantano, tai be abejo būtų daugiau surinkta. Prieš manę guli aukautojų sąrašas ir neduok Dieve kam nors iš jų pakliūti ligoninen—tegul išanksto išsispavedoja.

Kalbant apie ligoninę ir užkrečiamas ligas, prisimena ir kirpyklos. Neturi, bobute, supratimo apie tą purvą, kuris tenais viešpatauja. Įėjus neatbutinai turi nusitverti už nosies, nes kitokiu būdu galima uždusti nuo smarvės. Skutimo dalykai neplaunami, o muilo putas nuėmamos nuo vieno svečio veido ir uždėdamos ant kito. Kirpėjo rankos nešvaresnės uždangalo ir rankšluošėio, kurie niekomet neskalbiami Nukirptieji plaukai neiššluojami ir visuomet svečias išieina iš kirpyklos su apsisiviniojomis plaukais kojomis. Bet užtat mūsų kirpėjai stengiasi palaikyti komunizmą kitokiais būdais. Svečias užsimoka pinigais, o kirpėjas natura. Iš kirpyklos niekad neišeisi vienas, o visuomet kartu su mažais gyvulėliais. Nežinau kaip juos francuziškai pavadinti, bet lietuviškai juos vadinama vienus «utelėmis»—kitus «blusomis». Pasakyk man, bobutė, ar negalima nuo jų užsikrėsti limpančiomis ligomis? Šiaip nieko naujo; bet tas, kad iš Raseinių išveža visus maisto produktus.

Artinasi Velykos ir nežinau, kaip čia bus. Reketu ką nors nusipirkti Velykomis, bet brangumas nei špasakytas. Norėjusi po 7 savaitinių gavenės praryti šmočiuką mėsos, bet kaina ant tiek pakilo, kad nuo tokio pageidavimo reikia atsisakyti. Pamanyk, bobutė, šiuomis dienomis išvežė iš čion 75 ragočius ir 14 š. mėn. narys Apskričio Valdybos užlakė dar 40 galvijų. Juk tai papiktinimas! Jeigu tas taip ir toliau tęsis, tai mes busime priversti ryti ven tik seilės. O priežastis, bobute, labai paprasta. Matai, neseniai čia susiorganizavo orkestras po iškaba «Suėmimo Komitetas» ir kada tas orkestras grėžia, susirenka visi Raseninių šmukleriai ir susikibę į viens kitą linksmai šoka. Pasakyk man, bobutė, nejaugi nėra augštesnės instancijos, kuri uždraustu tokius pavojingus žaidimus. Pasiteirauk apie tai Prekybos ir Pramonės Ministerijose.

Liki sveika
tavo Baltrukas.

Vyskupas Mirijielius.

1815 metuose Šarl-Fransua-Benveniu-Mirijielius buvo vyskupu miestelyj D.

Į vyskupo namo duris kartą kas tai pasibaldė.

— Įeikit, — atsiliėpė vyskupas. Duris susik atsiverė, lyg kad kas tai jas iš lauko būtų stumęs iš visų įiegu.

Įėjo žmogus, žengė žingsnį pirmyn ir atsislojo, neuždarydamas už savęs durų. Ant pečių jis turėjo užsidėjęs pungulį, o rankose laike lazda.

Veidas jo buvo drąsus, piktas, šurkštus ir iš visoko matyt buvo dikėiai nuvargęs. Ugnis iš pečiaus apšvietė jį visą.

Vyskupas rimtai žiūrėjo į įėjusį. Jau jis tik ką buvo atvėręs burną, klausyt ko reikia, kaip įėjusis, abiem rankom užsimerėjęs ant lazdos ir akimis išmieravęs senį prabilo:

— Štai. Vardas mano Žan Valžan'as. Aš kalinis. 19 metų aš prabuvau katargoj. Dar tik keturios dienos, kaip manę paleido ir aš einu į P., tenais manę ir paskyrė. Šiandien jau aš nuėjau trisdešimtis verstų. Smuklė čia jūsų miestelyj manę išvarė už geltoną pasportą. Nuėjau į kitą — ir ten manę išvijo, sakydami: «vilkis iš mūsų». Muėjau į kalinį — (kalėjimą) — sargas neįleido. Muėjau pas šūnį į būdą — šuo manę įkando ir tas išvijo, lyg kad žinodamas kas aš per vienas. Norėjau nakvot ant laukų, bet tamsų, pamaniau, užėina lytus, ir grįžau į miestą, kad kur nors po vartais prigult. Jau aš buvau suradęs čia vieną akmeninį suolą, kur ir norėjau gult, bet kokia tai senutė parodė man jūsų duris ir sako: «Pasibaldyk tu ten». Aš ir taip padariau. Kas čia pas jus, viešbutis? Pas manę pinigų yra — šimtą devyni frankai, kuriuos užsidirbau katargoj.

Aš užmokėsiu. Piningai yr. Labai aš esu pailsęs ir išalkęs, juk tik nuėjau 30 verstų. Na tai ką, liksiuos.

— Ponia Magluar, — prabilo vyskupas savo tarnaitėi — padek, kas reikalinga.

Keleivis žengė tris žingsnius pirmyn ir pasislinko prie lemos, stovinčios ant stalo.

— Paklauskite — prašneko jis — jūs supratot, kad aš kalinis? Tiesiog iš katargos — jis išsiėmė iš kišianiaus geltoną lapą ir padėjo ant stalo.

— Štai mano paspartas. Matot — geltonas. Ir už tai, manę iš visur išvydavo. Norit, pasikaitysiu. Aš bebūdamas kaliniu išsimokinau. Ten yra mokykla, norintiems. Pažiūrėkit kas parašyta: «Žan Valžan'as paleistas iš katargos, gimęs»... tas jums vistiek. «Katargoj prabuvo 19 metų. Penkis metus už vagystę su įsilaužimu ir 14 už tai kad norėjo pabėgt keturis sykius. Labai pavojingas». Užtat tai ir vėja visi lauk; o jūs įleisit manę?

— Ponia Magluar, paklok šitam kambaryj grynus skalbinius.

Ponia Magluar nuėjo išpildyt prisakymą. Vyskupas atsigrėjo prie svečio.

Grynus ir pasiūdykit. Męs tuoj vakarieniausium.

Keleivis turbūt suprato. Veidas jo nusiminias ir baisus, perėjo i netikinti, linksma ir jis pradėjo niurnėt, lyg kad žmogus išmestas iš tiesos kelio.

— Mat kaip? Žiūrek tu jo! Taip pasilikit? Nevarykit manęs! Kalinio! Vadinatė «guodotinas tamsta». Sakote «jūs», o ne «tu»! Nesakote: šunie, eik šalin, kaip sakydavo man visi. Aš laukiau kad jūs mane išstumsit. Delto tai aš jums ir pasisakiau kas aš per vienas. O jūs manęs prašote eit vakarieniaut ir patalas su skalbiniais, kaip pas visus! 19 metų aš negulėjau lovoj! Kokie geri jūs žmonės. Atsiprašau, ponas traktierninke, kaip jūs vardas? Aš užmokėsiu, kiek tik jūs nepareikalasit. Sąžiniškas jūs žmogus. Jug jūs savininkas smuklės?

— Aš kunigas — atsakė vyskupas.

— Kunigas! — atkartoj kalinys. Tai šitos didėsės bažnyčios jūs kunigas? Jug iš tikro, aš apkvašiau, kaip aš nepamačiau jūsų rūbų.

Šitą kalbėdamas, jis našulį ir lazda savo pasidėjo į kampa, pasportą įsidėjo į kišeniu ir atsistėjo.

Kolei jis kalbėjo, vyskupas atsikėlė ir uždarė duris, kurios nuo pirmai buvo neuždarytos.

Ponia Magluar sugrįžo. Ji atnešė reikalingus prie stalo daiktus.

— Ponia Magluar, — prašneko vyskupas, padėkit šiuos daiktus arčiau prie ugnies — ir atsikusdamas į svečią, pridėjo: — Alpose labai šaltas naktimis vėjas. Jūs, turbūt, atšalot, gerbiamasai tamsta?

Kiekvieną kartą, kaip jis tik išardavo «gerbiamasai tamsta», tai kalinis lyg prašvisdavo. Sakyt kaliniui: «gerbiamasai tamsta» — tai viestiek ką trokštančiam paduot stiklą vandens. Nusizeminimas trokšta paaukštino.

— Kaip ta lempa blogai dega! — užtemijo vyskupas,

Ponia Magluar suprato ir nuėjo i miegamajai kambari vyskupo atnešt sidabrinus liktorius, kuriuos atnešė jau su uždektomis žvakėmis ir pastatė ant stalo. Ji žinojo kad vyskupas mylėdavo, kad juos uždegdavo, kada pas ji būdavo svečiai.

— Kaip jūs deras, — pasakė kalinis, — nepersekiojat manęs. Priėmėt manę. Aš neužslėpiau, iš kur aš ir kas aš per vienas.

Vyskupas meiliai paėmė jį už rankos. «Jūs galėjot ir nesakyt man, kas jūs esat. Tas namas ne mano, o Dievo. Šitos duris ne lausia ieinančio, ar yr pas ji vardas, a yr pas ji rūpestis. Jus kankina badas ir troškulys, širdingai prašom, ieikit. Aš jus priimu ne pas save, nes čia gaspadorius tas, kuris reikalauja pridengimo. Viskas kas čia yra — viskas jus. Kam reikalinga man jūs vardas? Da jūs nepavadinot savę vardu, kaip aš žinojau kaip jus vadit.

Nustebęs svečias žvilgterėjo ant jo.

— Tikra tiesa? Jūs žinojot kaip manę vadit?

— Taip — atsakė vyskupas, — aš žinojau, kad jus vadina mano broliu.

— Taip, aš buvau išalkęs, kaip aš tik atėjau pas jus, bet jūs manę taip nustebinot, kad net badas perėjo.

Vyskupas pažiūrėjo ant jo ir paklausė:

— Jūs labai kentejot?

— Oi, raudonas manteliukas, smotas geležies, priistas prie kojos, lenta — vietoj guolio, dveji retėžiai ant rankų, šaltis, karštis, darbas, lazdu mūsų, už mažiausi prasikaltimą, su retėžiais ir gulėsi, ir ligonbuty būsi. Sunės, šunes ir tie laimingesni! Ir viskas tas 19 metų. Dabar man 46 m. Eik ir gyvėk su geltonu pasportu!

— Taip — atsakė vyskupas — jūs išėjot iš vietos nuliūdimo. Bet paklauskite, danguje bus daugiau laimės tiems, kurie bus apverkę savo nuodėmes, negu vienam iš šimto nesuteptų. Jeigu jūs iš to praeito gyvenimo išsinesit, kentėjimus, neapykantą prieš žmones, tai verti jūs pasigalėjimo; jeigu išsinesit jausmus, nusizeminimo ir meilės — jūs geresni už mus visus.

Tuo laiku ponia Magluar atnešė vakarienę.

— Meldžiu už stalo, — linksmai paprašė svečio, kaip paprastai apseidavo prie stalo su visais svečiais.

Vyskupas maldą pakalbėjęs išpilstė sriubą. Svečias godžiai pradėjo valgti!

— Man rodos, kad ko tai nėra prie stalo — prašneko vyskupas.

Teisingai, p-ia Magluar padėjo ant stalo tiktai tris sidabrinus liktorius. Taip kaip įėjo į įpratima dėt ant stalo visus šešis sidabrinus daiktus, kada vakarieniauja kas nors iš pašalinųjų.

Ponia Magluar suprato ko stoka, tyliai išėjo ir po minutės laiko, jau liktoriai blizgėjo ant stalo, simmetriškai išdėstyti prieš kiekvieną sėdintį už stalo.

Po vakarienei vyskupas paėmė nuo stalo vieną iš liktorių, kitą padavė savo svečiui, sakdamas:

— Aš nuvesiu jus i jūsų kambari.

Kalinys nuėjo paskui jį. Tuo laiku, kaip vyskupas nuvedė svečią gulti, p. Magluar ka, vojo visus sidabrinus daiktus i sieninių šepakuri buvo ties pat vyskupo lovą. Ji taip darydavo kiekvieną syki, einant gultų.

Vyskupas nuvedęs svečią gulti, padėjo liktorių ant staliuko, kuris buvo prie pat lovos ir palinkėjęs «saldaus miego», prasišalino.

Kada jau katėdroj muše antrą valandą, tai Žan Valžanas pabudo. Jis pabudo nuo to, kad buvo labai minkštas guolis. Nors jau dvidešimt metų, kaip negulėjo geroj lovoj ir nors jis nenusirėdęs atsigulė, bet vis-gi nepripratis jam nedavė gerai užmigti. Daug visokių keistų minčių atėjo jam į galvą, bet viena mintis nepraejo ir slopino visas kitas: jis užtėmijo padėtus ant stalo šešis sidabrinus daiktus (liktorius) ir didelį šaukštą, padėtus p. Magluar ant stalo. Ir tie tai daiktai nedavė jam ramybės. Juk jie gulėjo nuo jo tik per kelis žingsnius. Eidamas gulti jis matė, kaip senoji tarnaitė tuos daiktus kavėjo i šėputę. Tie daiktai buvo sunkus, iš senoviško sidabro; padavęs jis juos galėjo gaut dusik tiek kiek jis uždirbo ber visą laiką katargoj. Jis praleido visą valandą nežinodamas i katrą pusę virst.

Ismušė trečią valandą. Jis atidarė akis, atsikėlė iš patalo, susirado savo našulį, numestą i kampa ir atsistėjo ant lovos.

Da jis... mislidamas, paskui atsist... pastovėjo nenuspręsdamas ką daryti, namo buvo didžiausia ryta. Batus isikišo i kišeniu, ryšuli užsidėjo ant pečių ir susiveržė su diržais. Net kvėpuoti bijodamas ir atsargiai žengė prie vyskupo durų. Vyskupo duris miegamojo kambario buvo tik pridarytos. Žan Valžanas užsitraukęs ant akių kepurę, greitai priėjo prie šėputės. Raktas buvo duralėse. Jis atidarė ją; kas jam i akis metėsi, tai buvo kašutė su sidabru; jis paėmė ją, greitai perėjo per kambari ir neatkreipdamas domos i tai, kad jis taip baldėsi, daėjo lig lango, su lazda atsirėmęs, šoko... per langą. Bėgdamas sodu isikišo sidabrą i savo rišuli, perlipęs per tvorą nutraukė tolyn.

Ant rytojaus, tekant saulei, vyskupas vaikštinėjosi po sodą. P-ia Magluar didžiame išgasty, atbėgo prie vyskupo.

— Jūsų šventybė! Jis išėjo ir išnešė mūsų sidabrą. Žiūrėkit, tai jis čia perlindo!

Vyskupas minute stovėjo užsimastęs, paskui pakėlė akis ir pratarė:

— Pirm visoko reikia žinot, ar tai mūsų tas sidabras buvo? aš jau seniai jį neteisingai laikiau pas save; jis priguli neturtuoliams. O tas žmogus ir yr tokis.

Viktoras Hugo.

(Daugiau bus).

Redaktorius: Redakcijos Komisija.

Prie Vadžgirio plytų degtyčios reikalinga yra tuojaus **meistras** Kreiptis i Vadžgirio kleboniją.